

Samen voor
de jeugd

Stand van Zaken 'Samen voor de Jeugd' regio Hart van Brabant

Informatiebrief voor colleges en raden in de Regio Hart van Brabant

December 2016

REGIO | HART
VAN | BRABANT

Geacht college/ geachte raad,

Bij deze informeren wij, de Bestuurscommissie Jeugd, u met deze informatiebrief over de huidige stand van zaken van de jeugdhulpontwikkelingen in onze regio. In juli 2016 ontving u de laatste informatiebrief. Wij proberen u niet alleen met deze brieven, maar ook op andere manieren regelmatig op de hoogte te houden van de actuele stand van zaken en nieuwe ontwikkelingen. Onder meer via de website www.zorginhartvanbrabant.nl, de tweemaandelijks nieuwsbrief 'Samen voor de Jeugd' en werkbezoeken aan jeugdhulporganisaties.

Als Bestuurscommissie Jeugd voeren we de regionale taken voor de jeugdhulp in Hart van Brabant uit. De samenwerking is goed en daar zijn we trots op als regio. We slagen er steeds in om bij besluitvorming over belangrijke onderwerpen voor de jeugdhulp consensus te bereiken na goed en constructief overleg. De samenwerking wordt hierdoor versterkt. We leren van elkaar en werken gezamenlijk aan de verbeteringen in de jeugdhulp voor onze inwoners.

In 2015 stonden de continuïteit van de hulpverlening en een 'zachte landing' (geleidelijke overgang) voorop. Dit jaar hebben we een inhoudelijke slag gemaakt om de uitvoering van de jeugdhulp verder te verbeteren. In deze brief kunt u lezen op welke manier we aan deze transformatie werken.

We informeren u over de laatste ontwikkelingen over:

1. De regionale Uitvoeringsagenda Jeugdhulp 2016
2. Ketenaanpak vechtscheidingen
3. Het Actieplan Jongerenparticipatie
4. Het Regionaal Innovatienetwerk Jeugd
5. Analyse 18- en 18+
6. Evaluatie van het beleidskader
7. Financiën 2016 en 2017

Wij hopen dat u met deze brief voldoende geïnformeerd bent en willen u attent maken op onze eerstkomende periodieke nieuwsbrief 'Samen voor de jeugd nummer 17'. Die is vanaf 22 december 2016 beschikbaar via <https://www.zorginregiohartvanbrabant.nl/pagina/jeugdhulp/nieuwsbrieven>.

Hartelijke groet,
Namens de Bestuurscommissie Jeugd regio Hart van Brabant

Bernd Rokx
Voorzitter

1. Regionale Uitvoeringsagenda Jeugdhulp 2016

Het thema van de Uitvoeringsagenda Jeugd 2016 is 'Samen-wérken'. Er is heel hard gewerkt in 2016. De regionale samenwerking op het gebied van jeugdhulp heeft een flinke ontwikkelstap gemaakt. Naast het forse traject voor de ontwikkeling, besluitvorming en implementatie van de resultaat gestuurde inkoop ligt de focus meer op inhoud en samenwerking. Dit heeft belangrijke resultaten en lessen opgeleverd. Het is nu zaak om de rolverdeling en werkwijze die daarin gegroeid is te verduidelijken en het behapbaar en beheersbaar te houden. Zo kan er nog meer efficiëntie en routine in de samenwerking komen.

De focus op concrete opgaven, zoals opgenomen in de Uitvoeringsagenda Jeugd heeft in 2016 over het algemeen goed gewerkt. De heldere formulering en het duidelijke trekkerschap door medewerkers van een specifieke regio- en de gastheergemeente had een duidelijk doel en gaf een richting aan die goed spoorde met de bestuursprocessen.

De samenwerking met elkaar en met de maatschappelijke partners heeft tot belangrijke inzichten geleid. Die kunnen worden gebruikt om de effectiviteit van de regionale samenwerking volgend jaar verder te vergroten. Dit geldt zeker voor de lastige trajecten zoals crisiszorg en afbouw intramurale capaciteit. In de evaluatie van de beleidsthema's is expliciet gevraagd naar de ervaringen in de onderlinge - (gemeenten) en externe (met maatschappelijk partners) samenwerking. Daaruit komt het beeld dat de samenwerking tussen de regio en de gastheergemeente over het algemeen soepel verloopt. Er wordt gezamenlijk opgetrokken en de partners voelen zich samen verantwoordelijk voor het slagen van de opgave. Dat gaat voor nieuwe opgaven makkelijker dan voor opgaven die al op diverse plekken lokaal zijn opgepakt en waar de verbinding nog gezocht moet worden. Dit laatste vraagt meer aandacht voor het creëren van een gemeenschappelijk (her-)startsituatie, aanpak en coördinatie.

Als we kijken naar de verschillende ontwikkelingen, de voortgang en de inzichten komt het transformatieproces op gang. De aansluiting op de andere delen van het sociaal domein wordt, met name met de Wmo, steeds intensiever. Het uitvoeringsplan 2017 zal daar, in lijn met de Strategische Meerjaren Agenda Hart van Brabant, richting aan geven.

De uitvoeringsagenda omvat een aantal inhoudelijke en bestuurlijke opgaven. De kolom 'status' geeft met een kleur de tevredenheid over de voortgang van het proces aan. Met voortgang wordt bedoeld in hoeverre de opgave opgepakt is door de beoogde partijen. Of er grip op het onderwerp is en of in 2016 concrete resultaten zijn behaald. Groen betekent tevredenheid over de voortgang. Geel geeft aan dat er obstakels zijn. Die zijn op termijn oplosbaar.

Opgave	Status
1. Tevredenheid definiëren en meetbaar maken	
2. Resultaatgerichte inkoop van jeugdhulp (gebaseerd op wat echt werkt)	
3. Minder kinderen intramuraal door het creëren van voldoende goede alternatieven	
4. Afschalen naar minder zware hulp zonder dat kinderen buiten de boot vallen	
5. Minder onnodig diagnostisch onderzoek en minder 'stickeren' in de jeugd GGZ	
6. Opzetten integrale crisiszorg 18- regio HvB	
7. Gezinsgerichte aanpak in de leefwereld integreren	
8. Vroegtijdige signalering van kindermishandeling waarborgen	
9. Overgang 18- / 18+	
10. Jongerenparticipatie	
11. Innovatienetwerk Jeugd	

De status wordt hierna kort toegelicht.

Opgave 1: Tevredenheid definiëren en meetbaar maken

Afgeleid van beleidsdoel 1: gebruikers van het jeugdhulpaanbod zijn tevreden over de benadering en de ondersteuning.

We willen komen tot een eenduidige definitie van cliënttevredenheid, zodat duidelijk is hoe we cliënttevredenheid gaan meten en wat hiervoor de beste manier is.

De opgave is gerealiseerd. Op het gebied van monitoring blijven echter vragen open staan.

De monitoring is in 2016 langs diverse lijnen verder ontwikkeld.

1. Het regionale cliëntervaringsonderzoek is uitgevoerd. Dat is gedaan door gebruik te maken van lokale onderzoeken en door deze te bundelen. Daarnaast zorgt de werkgroep jongerenparticipatie voor een informeel contact met cliënten.
2. In het kader van resultaatgerichte inkoop wordt met het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) in het kader van de landelijke pilot 'Harmonisatie outcome inzicht', een 'outcome' monitor opgezet die bestaat uit de indicatoren: uitval, cliënttevredenheid en doelrealisatie. Die is in 2017 klaar.
3. De digitale beleidsmonitor van de GGD: de GGD geeft hier een zo actueel mogelijk beeld. De start van de monitor was in 2015. Hij wordt nu verder aangevuld vanuit beschikbare bronnen. Met stakeholders zijn dialoogbijeenkomsten gehouden. Voor de definitie cliënttevredenheid is in de beleidsmonitor gekozen voor de landelijke definitie van het NJI die staat in de landelijke proef 'Harmonisatie outcome in zicht'.

Opgave 2: Resultaat gestuurde inkoop van jeugdhulp

Afgeleid van beleidsdoel 2: de aangeboden ondersteuning is passend en effectief (naar maatstaven van de professionals en het gezin).

De inkoop van jeugdhulp baseren we op de waarde van de oplossing die geboden wordt. We bouwen kennis op en brengen die samen rond interventies (kwaliteitscriteria, voorspellende indicatoren). Per sector stellen we duidelijke doelen met resultaatafspraken. We maken bewuste keuzes over wat wel en niet ingekocht wordt.

Na een succesvolle inkooppilot in de 1e helft van 2016 gaat in 2017 het resultaat gestuurde werken van start voor de negen arrangementen van segment 2 (enkelvoudige specialistische jeugdhulp). Voor segment 3 (de zwaardere specialistische hulp) gebeurt dit deels ook. Er wordt inhoudelijk al resultaat gestuurd gewerkt. De afrekening verloopt nog op de oude manier. Met de (voorlopige) gunning aan 138 aanbieders is de inkoop 2017 succesvol afgerond. Het komt nu aan op de implementatie en een beheersbare uitvoering van de jeugdhulp. Dit vraagt om een zorgvuldige aanpak met veel verschillende aspecten waarvoor een passende projectorganisatie is opgezet. Dit verloopt volgens plan. De Bestuurscommissie Jeugd wordt maandelijks op de hoogte gehouden.

De toegang/het sociaal wijkteam speelt bij deze implementatie een hele grote rol. Mede daarom is begin dit jaar een uitgebreide proef gehouden met vier toegangsteams en 14 grote jeugdhulpaanbieders. Daaruit is een 7-stappenplan gekomen. Dat vormt nu de nieuwe werkwijze voor de toeleiding naar specialistische jeugdhulp. Deze werkwijze is inmiddels geïntroduceerd in het veld en wordt de komende periode geïmplementeerd door de, per toegang/sociaal wijkteam, aangestelde aanjagers/trekkers. De begeleiding van de aanbieders bij de voorbereiding van de nieuwe resultaat gestuurde manier van werken en de (administratieve) processen vraagt de nodige aandacht en capaciteit van de uitvoering.

Opgave 3: Minder kinderen intramuraal door het creëren van voldoende goede alternatieven

Afgeleid van beleidsdoel 3: het gebruik van specialistische hulp (behandeling, verblijf) gaat omlaag, ten gunste van lichte vormen van hulp (ambulant, tijdig, effectief).

De afbouw van 24-uurs zorg hangt nauw samen met het versterken van de toegang/het sociaal wijkteam (vroeg signalering, risico-inventarisatie, kennis op specifieke thema's en doelgroepen) en de wens te komen tot één gezin, één plan. Voor de kinderen die toch behandeling en verblijf nodig hebben, komt een integrale en vernieuwende aanpak (binnen eenzelfde domein en over de domeinen heen) zodat kwalitatief passende zorg geboden wordt met minder verblijfs capaciteit.

De samenwerkende jeugdzorgspecialisten Midden-Brabant (SJS) hebben aangegeven dat het niet mogelijk is om deze opdracht door alle partners van SJS samen uit te voeren. De drie partners in de regio met de grootste capaciteit aan intramurale voorzieningen (Amarant, Kompaan en de Bocht, GGZ Breburg) hebben ervoor gekozen om de opgave uit te werken. Deze drie partners hebben gezamenlijk op hoofdlijnen een plan uitgewerkt. Zij hebben toegezegd een concrete aanpak neer te zetten om deze opgave in 2017 aan te pakken. Het plan vraagt nu om een concretiseringslag.

Op regionaal niveau is tussen de negen gemeenten en de toegangen/sociale wijkteams afgesproken om bij pleegzorg in het vrijwillig kader te werken op dezelfde wijze. Dit ten behoeve van een vlotte doorstroming naar pleegzorg. Er wordt sinds oktober 2016 gewerkt met 'aandachtsfunctionarissen' pleegzorg in de toegang/sociaal wijkteam.

Opgave 4: Afschalen naar minder zware hulp zonder dat kinderen buiten de boot vallen

Afgeleid van beleidsdoel 3: het gebruik van specialistische hulp (behandeling, verblijf) gaat omlaag, ten gunste van lichte vormen van hulp (ambulant, tijdig, effectief).

Jeugdzorg is vaak nog te eenzijdig op het kind gericht met onvoldoende oog voor de problemen én mogelijkheden van het gezin/het systeem waarin het kind opgroeit. Het (rijke) perspectief van het kind en zijn of haar ouders is vaak nog voldoende het vertrekpunt bij de aanpak van vraagstukken.

Om een vertaling te geven van deze opgave naar de uitvoering zijn de toegangen/sociale wijkteams van de gemeenten in Hart van Brabant getraind in het toepassen van maatwerk. Het instituut voor Publieke Waarden (IPW) heeft hiervoor de methode van de maatwerkfabriek ontwikkeld, zie www.publiekewaarden.nl <<http://www.publiekewaarden.nl>>. Maatwerk kan worden toegepast in situaties waar normaal opstapeling van jeugdhulp en andere vormen van hulp wordt ingezet. Het gaat hierbij om het inzetten van creatieve oplossingen om te komen tot het gewenste resultaat. En niet te blijven denken vanuit de bestaande kaders van de Jeugdwet met de valkuil dat de oorzaak niet aangepakt wordt, maar dat er enkel hulp ingezet wordt. Het gaat vaak om gezinnen waar meerdere problemen spelen op meerdere leefdomeneinen. Denk daarbij onder meer aan problemen rondom financiën en de gezinssituatie. Maatwerk kan worden ingezet om hulp te organiseren die niet ingekocht is, maar wel effectief bijdraagt aan het gewenste resultaat voor het gezin. Het kan ingezet worden om hulp sneller in te zetten en zo erger te voorkomen. Maatwerk kan ook ingezet worden voor iets wat niet valt onder jeugdhulp, maar wel bijdraagt aan de oplossing. Dit zijn 'out-of-the-box' voorzieningen zoals onder meer het regelen van vervoer en het aflossen van een huurschuld. Maatwerk zorgt ervoor dat een gezin geholpen is zonder dat er jeugdhulp ingezet hoeft te worden. Of het zorgt ervoor dat er minder jeugdhulp ingezet hoeft te worden en dat het efficiënter kan.

Een aantal gemeenten heeft in 2015 al geëxperimenteerd met maatwerk en in 2016 heeft elk toegang/sociaal wijkteam kennisgemaakt met het inzetten van maatwerk. In 2016 zijn in het kader van deze opgave in totaal 33 casussen beoordeeld vanuit maatwerk (20 in Tilburg en 13 in de regiogemeenten). Elk toegang/sociaal wijkteam heeft hierdoor ervaring opgedaan met maatwerk. Uit deze ervaringen komt naar voren dat werken met maatwerk in plaats van opstapeling van (jeugd)hulp kan zorgen voor andere oplossingen en dat het helpt bij afschalen naar minder zware hulp. Dat terwijl er wel gewerkt wordt aan het gewenste resultaat. Vaak zorgt dat voor een hoger maatschappelijk rendement. Verder komt uit de maatwerktrajecten naar voren dat bestaanszekerheid (wonen, inkomen) de belangrijkste voorwaarde is voor geslaagde ondersteuning. Als aan die voorwaarden niet wordt voldaan, heeft andere ondersteuning een zeer beperkte toegevoegde waarde.

De ervaringen en bijbehorende conclusies zijn 24 november 2016 aan de Bestuurscommissie gepresenteerd. Daar werd duidelijk dat bestaande belemmeringen (tussen verschillende wetgeving en regels) maatwerkoplossingen behoorlijk in de weg kunnen staan. Er is voorgesteld dat maatwerk in 2017 verder gecontinueerd wordt in alle toegangen/sociale wijkteams en dat het geborgd wordt in de werkwijze.

Opgave 5: Minder onnodig diagnostisch onderzoek en minder 'stickeren' in de jeugd GGZ

Afgeleid van beleidsdoel 4: de toegang /het sociaal wijkteam schakelt met inzet van ketenregie aantoonbaar sneller op en af. Dit resulteert in kortere doorlooptijden van het specialistisch aanbod.

Er is sprake van een groot aantal diagnoses in de Jeugd-GGZ voor verschillende vormen van gedragsproblematiek. Dit 'stickeren' is ingrijpend voor het kind en zijn/haar omgeving en sturend voor de in te zetten zorg, waaronder soms langdurige medicatie.

Binnen deze opgave zijn de volgende lijnen uitgezet met de volgende resultaten:

1. Een goede samenwerking binnen de keten ADHD. Hierdoor ontvangen jeugdigen (en hun ouders/verzorgers) tijdig de benodigde ondersteuning (vanuit scholen, basis-GGZ en/of specialistische GGZ). De hulp kan zo minimaal mogelijk zijn. Door een nauwe samenwerking met de toegang/het sociaal wijkteam kan tijdig op- en afgeschaald worden als de problematiek verder gaat dan ADHD. De afgelopen maanden is geïnvesteerd in de samenwerking met onder andere de huisartsen en het onderwijs. Het kost tijd om iedereen met zijn neus dezelfde kant op te krijgen en elkaars taal te spreken. Hier is een goede start mee gemaakt. Het is wenselijk om hier verder in te investeren om het bereik te kunnen vergroten.
2. De ontwikkeling van een toereikend lokaal ondersteuningsaanbod gericht op het ondersteunen van kinderen met druk, impulsief gedrag of aandachtsproblemen en de ondersteuning van hun ouder(s)/verzorger(s).
3. Met de inzet van een toereikend lokaal ondersteuningsaanbod ADHD wordt een afname van de ondersteuning in de gespecialiseerde jeugd-GGZ gerealiseerd.

Cijfers uit de monitor van de specialistische AD(H)D zorg in het Elisabeth/Twee Stedenziekenhuis laten zowel bij de gemeente Dongen als de gemeente Gilze en Rijen een duidelijke afname zien. In Dongen lag het gemiddelde ruim boven de 10 aanmeldingen per maand in het eerste kwartaal. Vanaf het tweede kwartaal daalt het gemiddelde naar 6 aanmeldingen per maand. In Gilze en Rijen lag het gemiddelde rond de 10 aanmeldingen per maand. Vanaf het tweede kwartaal ligt het gemiddelde ruim onder de 5 aanmeldingen per maand.

Daarnaast zijn er ook andere pilots in voorbereiding of gestart in een aantal regiogemeenten waarbij de ervaringen van de pilotgemeenten worden meegenomen. Onder meer in Oisterwijk, Hilvarenbeek en Tilburg. Die hebben hetzelfde doel/beoogd resultaat: het inzetten van een praktijkondersteuner huisartsen voor de Jeugd-GGZ. Het is wenselijk om de pilots voort te zetten in 2017 met inzet van regionale innovatiemiddelen. De volgende fase is dan met name gericht op de regionale én lokale borging van de resultaten.

Opgave 6: Opzetten Integrale crisiszorg 18- regio HvB

Afgeleid van beleidsdoel 4: de toegang/het sociaal wijkteam schakelt met inzet van ketenregie aantoonbaar sneller op en af, hetgeen resulteert in kortere doorlooptijden van het specialistisch aanbod.

Resultaat is dat eind 2016 (of zoveel eerder als mogelijk) crisishulp wordt aangeboden vanuit een integraal team met één telefoonnummer dat 7x24 uur bereikbaar is.

Begin dit jaar is Spoedeisende hulp (SEZ) en Veilig Thuis (VT) gevraagd om vóór 1 mei 2016 met een voorstel te komen. Dit bleek een lastige opdracht, waarover de nodige afstemming nodig is. Er is vervolgens door de gemeenten in de regio een oplossing voorgesteld met een verdeling waarbij Veilig Thuis de telefonische melding binnenkrijgt en coördineert. En bureau Jeugdzorg en de GGZ zorgen voor de ambulante opvolging en de benodigde bedden. Dit plan wordt momenteel verder uitgewerkt. Door de regio is een externe projectleider aangetrokken die primair zorgdraagt voor de inrichting van de integrale crisiszorg 18-. Met het perspectief op de uitbreiding naar 0-100 jaar in 2017. In de huidige fase worden de haalbaarheid van het plan, de verdere uitwerking en reikwijdte onderzocht. Deze opgave zal naar verwachting in 2017 doorgaan omdat de uitwerking meer tijd kost.

Opgave 7: Gezinsgericht aanpak in de leefwereld integreren

Afgeleid van beleidsdoel 5: minder jeugdigen krijgen een maatregel op last van de kinderrechter, ten gunste van het aantal jeugdigen en gezinnen dat hulp op vrijwillige basis ontvangt.

De resultaatgestuurde inkoop wordt gewaarborgd in een toekomstvast model, dat wil zeggen in aansluiting op de lokale toegangen/sociale wijkteams en jeugdzorg. Hierdoor is nazorg in de wijk beter afgestemd.

Voor de toepassing van de drangaanpak (gezinsgerichte aanpak, vrijwillige aanpak Bureau Jeugdzorg) in de toegang/het sociaal wijkteam zijn experimenten in Tilburg-Noord en Gilze-Rijen/Dongem gedaan waarbij medewerkers van Bureau Jeugdzorg samen met de medewerkers van de toegang/het sociaal wijkteam casussen hebben opgepakt.

In Tilburg is specifiek onderzoek gedaan naar de nodige competenties van het team en de specifieke medewerkers daarin. De bevindingen daaruit vormen de basis voor de nieuwe drangaanpak in de hele regio.

De kern van de aanpak die wordt voorgesteld is de lokale toegangen/wijkteams te versterken met medewerkers van Kompaan en de Bocht en Jeugdbescherming Brabant. Zij gaan deel uitmaken van de verschillende toegangen/wijkteams om daar de competenties te ontwikkelen en waar nodig bij te springen bij lastige casussen. De exacte vorm moet nog worden uitgewerkt.

Opgave 8: Vroegtijdige signalering van kindermishandeling waarborgen

Afgeleid van beleidsdoel 6: professionals in en om het jeugdveld handelen aantoonbaar volgens de Meldcode Huiselijke Geweld en Kindermishandeling.

Om tijdig te kunnen handelen, moeten professionals (waaronder onderwijzers en medewerkers in de kinderopvang) het signaal van kindermishandeling herkennen en daar op een juiste manier actie op ondernemen. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze taak ligt bij het onderwijs en de kinderopvang. Gezien het belang willen de regiogemeenten het onderwijs en de kinderopvang hierin ondersteunen.

Het is de bedoeling dat professionals eerder het signaal van kindermishandeling en huiselijk geweld herkennen en daar op een juiste manier handelen. In theorie moeten alle partijen die direct met kinderen te maken hebben, bijvoorbeeld het onderwijs en de kinderopvang, actief aan de slag met de Meldcode. In de praktijk blijkt dit nog niet het geval te zijn. In 2016 zijn 196 scholen aangeschreven met de vraag wat de stand van zaken was met betrekking tot de implementatie van de meldcode. De respons hierop was 69%. De implementatie van de Meldcode bleek nog niet voldoende.

Om meer inzicht te krijgen in de belemmeringen en de bewustwording bij het hanteren van de Meldcode te vergroten was er in juni 2016 een werkcongres over het (vroegtijdig) signaleren van kindermishandeling in het onderwijs en kinderopvang. Deze bijeenkomst werd bezocht door 120 vertegenwoordigers vanuit deze beroepsgroepen. De belemmeringen zijn besproken en scholen gaan intensiever aan de slag met het daadwerkelijk toepassen van de Meldcode voor de veiligheid van kinderen. Daarnaast wordt gewerkt aan het versterken van de relatie tussen onderwijs, kinderopvang en de professionals in de toegang/het sociaal wijkteam schoolmaatschappelijk werk en leerplicht.

Met vertegenwoordigers van diverse beroepsgroepen is een aanpak ontwikkeld die uit drie onderdelen bestaat:

1. Het onderwijs moet weten wat de meldcode inhoudelijk betekent. Daarvoor is een training 'Vroegsignalering en meldcode' ontwikkeld die in 2017 door Veilig Thuis aan 3000 professionals wordt gegeven.
2. Er is een innovatiebudget beschikbaar om onder meer de trainingen te verzorgen. Hierbij de kanttekening dat de regio deze investering nu doet, maar in de toekomst een evenredige bijdrage vanuit het onderwijsveld wordt verwacht. De uitvoering wordt in 2016 en 2017 opgepakt.
3. Kennis over en gebruik van de Meldcode wordt opgenomen in de subsidie- en inkoopvoorwaarden van 2017.

Relevant voor deze opgave is dat er een wetswijziging voorligt, waarin de Meldcode wordt aangescherpt. Hierdoor wordt het makkelijker om bij een melding de naam van het kind vast te leggen waardoor eerder relaties tussen meldingen kunnen worden gelegd. Dit geeft de professionals in de regio meer mogelijkheden om tijdig te handelen.

2. Ketenaanpak vechtscheidingen

Aanleiding

Het aantal conflictscheidingen stijgt de laatste jaren flink. Hoeveel kinderen met conflictscheidingen te maken krijgen is niet exact bekend, ook niet in Midden-Brabant. Naar schatting gaat het in de regio Hart van Brabant om ongeveer 400 kinderen met ernstige problematiek.

De kennis over conflictscheidingsproblematiek bij professionals in de lokale ondersteuningsstructuur, jeugdzorg, kindbescherming en bij de rechtelijke macht schiet soms tekort om gezinnen die hierin verwickeld zijn effectief te helpen. Eén van de redenen daarvan is dat bij conflictscheidingen verschillende soorten problemen kunnen spelen: partnergeweld, kindermishandeling, verstoting van een ouder door een kind en combinaties hiervan. Om de schade als gevolg van conflictscheidingen te beperken en de effectiviteit van de hulpverlening te vergroten is het nodig te investeren in het tijdig signaleren van de onderliggende problematiek bij conflictscheidingen, het risico op een negatieve ontwikkeling van het kind), het herkennen van de verschillende gewelddstypologieën tussen partners en de mogelijke escalatie. En de onderlinge communicatieproblemen tussen ouders onderling en tussen de ouders en kinderen.

Doel project

Het project conflictscheidingen dat momenteel loopt in de regio Midden-Brabant heeft als doel om professionals in de regio op te leiden. Dat moet zorgen voor een meer samenhangende en effectieve ketenaanpak. De methodiek is ontwikkeld door het High Conflict Forum uit Canada. De basistraining was begin 2016. Daarna volgde per doelgroep een specifieke verdiepingstraining.

De effecten van de opleiding worden wetenschappelijk onderzocht door middel van een proces-evaluatie. Er vindt een succesmeting plaats van de geboden hulp bij 40 pilot conflictscheidingsgezinnen. Die wordt vergeleken met 40 gezinnen waarbij geen gebruik is gemaakt van de beschikbare instrumenten (controlegroep). Het wetenschappelijk fonds Zon-MW heeft voor dit onderzoek een subsidie van € 100.000 beschikbaar gesteld. Het project wordt half 2017 afgerond en mondt uit in een wetenschappelijke publicatie. Op de website www.wijzer-scheiden.nl worden de resultaten en de inzichten van dit project gedeeld.

Actuele vraagstukken

Echtscheidingsproblematiek is bijzonder taai en bij de aanpak ervan komt de projectgroep veel vraagstukken tegen. Hieronder een paar voorbeelden.

- De zaken zijn uitermate klachtgevoelig. Hulpverleners en instellingen worden geconfronteerd met ouders die steeds nieuwe klachten indienen. Dat maakt het werk erg lastig. De partners van het project onderzoeken of zij afspraken kunnen maken met advocaten en klachtencommissies.
- Sommige kinderen willen één van de ouders nooit meer zien. Dat kan het gevolg zijn van kindermishandeling en/of huiselijk geweld waar het kind getuige van is geweest. Het kan echter ook zijn dat het kind wordt ingezet als strijdmiddel tussen de ouders en dat één van de ouders onterecht wordt zwartgemaakt. Bij beide vormen van afwijzing moet grondig feitenonderzoek gedaan worden om te bepalen wat de juiste interventie is. Pas dan kan richting bepaald worden in de aanpak van het probleem. In het project wordt momenteel onderzocht wat binnen de huidige wettelijke kaders gedaan kan worden aan feitenonderzoek en bij wie dit belegd kan worden. Dit is nieuw in Nederland, want tot nu toe was de lijn dat hulpverleners zich neutraal moesten opstellen.

- Het is moeilijk diagnoses te stellen bij ouders en kinderen. Bij onderzoek van een kind moeten beide gezaghebbende ouders toestemming geven. In zaken waar ouderafwijzing of –verstoting speelt, wordt deze toestemming in de meeste gevallen door één of beide ouders geweigerd. Ook diagnosestelling van ouders zelf is moeilijk wanneer ouders niet het belang hiervan inzien. Om een goede behandellijn uit te kunnen zetten, zijn dit soort onderzoeken wel nodig. De hulpverlening heeft op dit punt geen doorzettingsmacht. Om dit te doorbreken wordt de samenwerking met de gerechtelijke keten gezocht.

Vervolg

Eind 2016 is op kleine schaal gestart met een regionale variant van het High Conflict Forum: een casusoverleg waar hulpverleners expertise kunnen inwinnen over vechtscheidingen en hun casus kunnen voorleggen. Doel is om samen te leren. Bij vraagstukken waar geen antwoord op gegeven kan worden, wordt expertise gevraagd van het High Conflict Forum in Toronto. Zo wordt al werkenderwijs de expertise in de regio over deze problematiek opgebouwd.

Kompaan en de Bocht gaat een masterclass conflictscheidingen organiseren voor raadsleden. Hiervoor ontvangt u binnenkort een uitnodiging.

Na afloop van het project in de zomer van 2017 zal een eindrapportage voor ZonMW en de gemeenten in Midden Brabant opgesteld worden.

3. Het Actieplan Jongerenparticipatie

Het Actieplan Jongerenparticipatie

In 2016 zijn de bijeenkomsten en activiteiten voor en door jongeren en ouders meer thematisch gericht. Het ontmoeten van jongeren en ouders is nog steeds een doel op zich. Daarnaast focust de regio zich onder andere op de opgaven uit de Regionale Uitvoeringsagenda Jeugd. Deze lopen als een rode draad door het geactualiseerde Actieplan Jongerenparticipatie 2016-2017.

In 2016 zijn veel activiteiten ondernomen om jongeren te betrekken bij de verschillende beleidsthema's. Er zijn bijeenkomsten van het Inspiratie Café gehouden, Speak&Eat on Tour in Den Haag, het project 'Mijn andere thuis' is uitgevoerd en er waren verschillende themabijeenkomsten met samenwerkingspartners.

Terugblikkend concludeert de werkgroep Jongerenparticipatie dat de koppeling aan de beleidsthema's niet altijd goed heeft uitgepakt. Het bleek moeilijk om de beleidsmatige thema's/opgaven naar de leefwereld van jongeren te vertalen en jongeren enthousiast en actief te krijgen om er aan mee te werken. De werkgroep heeft een aanzet gemaakt voor een aanpaste visie waarin de kracht van de stem van jongeren voorop staat. Dat kan door aan onderwerpen te werken die voor hen relevant en actueel zijn. De regio Hart van Brabant draait de werkwijze om en zet de behoeften van de jeugdige voorop.

Door de (ambtelijke) werkgroep door te ontwikkelen naar een breder netwerk mét jongeren en andere partners wordt er in 2017 toegewerkt naar een duurzame structuur. Ondertussen gaat de werkgroep door met het organiseren en participeren in belangrijke initiatieven zoals de kinderrechtenbijeenkoms, maar ook het trainen van een groep jongeren tot Adviesvangers. Een groep van twaalf jongeren krijgen een training en vormen een regionale Adviesvangerspoule. Die kan ingezet worden voor vraagstukken vanuit de regiogemeenten en de samenwerkingspartners.

4. Het Regionaal Innovatienetwerk Jeugd

Het Innovatienetwerk Jeugd

Sinds 2015 werken we als regio samen in het Innovatienetwerk Jeugd. Dit is dé plek om ideeën voor een betere jeugdhulp samen met anderen werkelijkheid te maken. Het netwerk, of de 'community', bestaat onder meer uit ouders/jongeren, zorgbieders, ondernemers, onderwijzers, bestuurders en ambtenaren. Binnen het netwerk hebben belangstellenden de ruimte om ideeën te pitchen, om deze samen uit te werken en uit te proberen.

Het jaar 2016 stond in het teken van het verder ontwikkelen en vormgeven van het Regionaal Innovatienetwerk Jeugd. Er is kritisch gekeken naar de werkwijze van het netwerk en er zijn resultaten en verbeterpunten geformuleerd.

Er is behoefte om de innovatiekracht en doelgerichtheid van het netwerk te versterken, onder meer door de diversiteit van deelnemers te vergroten, een pro-actievere houding van het netwerk (van signaleren naar samen oplossen) en meer zelfstandigheid en inbedding van het Innovatienetwerk in de regio. Het accent is verlegd van het pitchen van nieuwe ideeën naar collectief leren en transformeren. Er wordt gewerkt onder het label 'samen innoveren voor de jeugd'. Onder dit label zullen er gedurende het hele jaar verschillende activiteiten georganiseerd gaan worden. In de tweede helft van dit jaar zijn en worden ervaringen opgedaan met de nieuwe én vernieuwde kernactiviteiten van het netwerk: initiatieven pitchen & ontwikkelen, innovatielab/taskforce, themabijeekomsen en jongerenparticipatie.

In 2017 wordt nadrukkelijker aangesloten op de doelen van het beleidskader zodat er gericht innovatie kan plaatsvinden.

5. Analyse 18- en 18+

Overgang 18- / 18+

De overgang van de ondersteuning aan jongeren die 18 worden verloopt nog niet altijd soepel omdat samenwerking nog geen automatisme is. De 18-jarige weet nog onvoldoende wat er van een volwassene wordt verwacht omdat wonen en inkomen (nog) niet op orde zijn. Deze opgave beoogt dat vraagstuk aan te pakken.

Een analyse heeft helder gemaakt welke partijen onder de Wmo gecontracteerd moeten worden om continuïteit in de ondersteuning te realiseren. Jeugdzorgaanbieders en toegangen/sociale wijkteams zijn op de hoogte en zijn in staat om tijdig een toekomstplan voor de jongeren te maken. Er is een 'query' gemaakt over verlengde jeugdzorg producten regionaal. De medewerkers van de toegang/het sociaal wijkteam van alle gemeenten zijn op de hoogte van eigen gemeentelijke gegevens en kunnen zo tijdig anticiperen op jongeren die binnenkort 18 worden.

Het idee is om een leeromgeving in te richten om te oefenen met de toekomstplannen en te zorgen voor een adequate verbinding van jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en de toegang/het sociaal wijkteam.

In 2017 moeten de 'producten' voor jongvolwassenen ook beschikbaar komen in het lokale Wmo-aanbod. Er moet worden gewerkt aan de implementatie van toekomstplannen. Daarnaast is het voor de verdere aansluiting op andere levensdomeinen wenselijk om een visie uit te werken 'van zorg naar leefwereld' aan de hand waarvan die aansluiting kan worden vormgegeven.

6. Evaluatie beleidskader

In 2014 hebben de negen gemeenten uit de regio hart van Brabant hun afspraken over het nieuwe jeugdstelsel vastgelegd in het Regionaal Beleidskader Jeugd 2015-2018. Dat beleidskader is de basis voor de inrichting van de jeugdhulp en de basis van de samenwerking met burgers en aanbieders én de onderlinge samenwerking tussen de gemeenten. Deze onderlinge samenwerking is vastgelegd voor de periode 2015 tot en met 2017.

Er moet dus een nieuw beleidskader worden opgesteld voor de periode vanaf 2018. Een eerste stap hiervoor is de evaluatie van het huidige beleidskader. Dat is de afgelopen twee maanden gedaan. Hierbij is enerzijds gekeken naar de feitelijke uitvoering en anderzijds naar de ervaringen in het veld.

De evaluatie laat zien dat nagenoeg alle afspraken uit het beleidskader zijn uitgevoerd. Het nieuwe jeugdstelsel staat. Het ontwikkelt zich in de gewenste richting. Maar er zijn wel aandachtspunten. De komende periode is er meer ruimte nodig om de vragen en mogelijkheden van burgers in hun eigen omgeving te verkennen en écht maatwerk te kunnen realiseren.

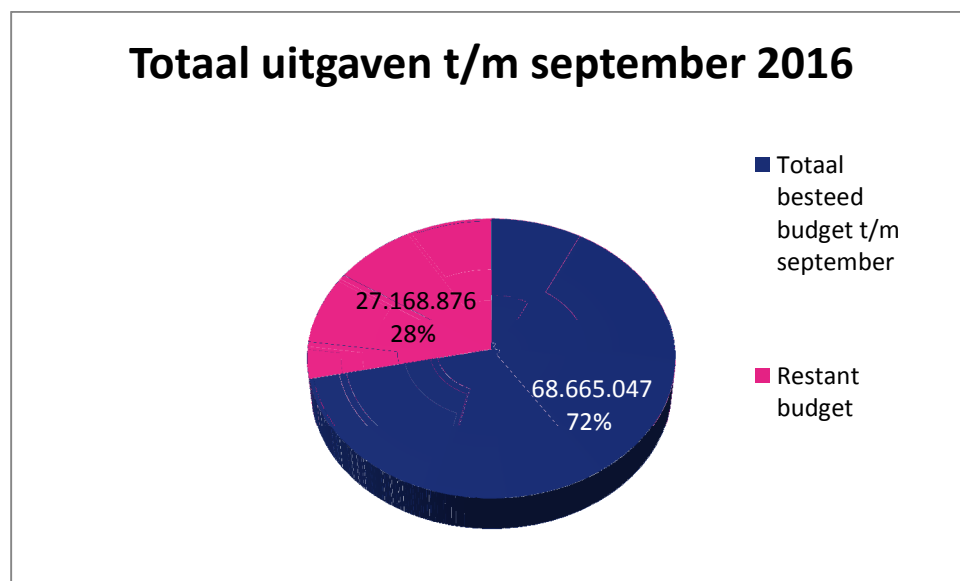
Uit de evaluatie komt al met al naar voren dat de gemeenten écht met elkaar en de partners in het veld op weg zijn. Betrokkenen hebben elkaar en elkaars wereld veel beter leren kennen. Het vertrouwen is gegroeid en de regio heeft scherper voor ogen wat de belangrijke thema's voor de komende jaren zijn. Deze thema's komen terug in zes bouwstenen. De gezamenlijke uitdaging is om, aan de hand van deze bouwstenen, de investeringen die we met elkaar hebben gedaan te laten renderen voor kinderen, jongeren en ouders. Zodat ook zij nadrukkelijk de meerwaarde van de decentralisatie van de jeugdhulp ervaren. De titel van het evaluatierapport zegt het al: "Van kosten naar waarde". Deze evaluatie wordt u apart aangeboden.

Deze bouwstenen vormen de opmaat om in 2017 te komen tot het formuleren van een nieuw beleidskader voor de periode vanaf 1 januari 2018. Voor de start van dit traject wordt u uitgenodigd voor een bijeenkomst begin 2017. Tijdens deze bijeenkomst krijgt u ook een toelichting op het evaluatierapport.

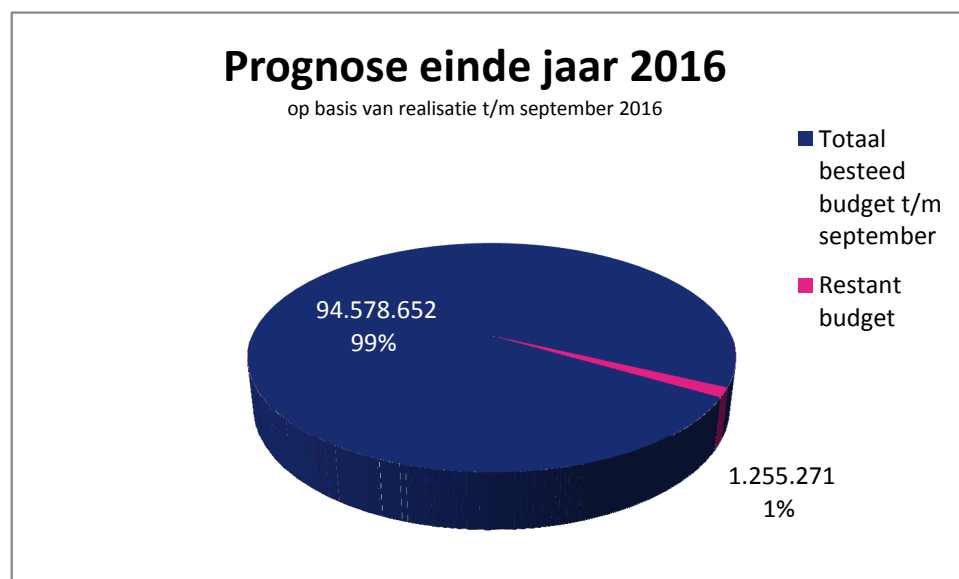
7. Financiën 2016 en 2017

Realisatiecijfers tot en met september 2016

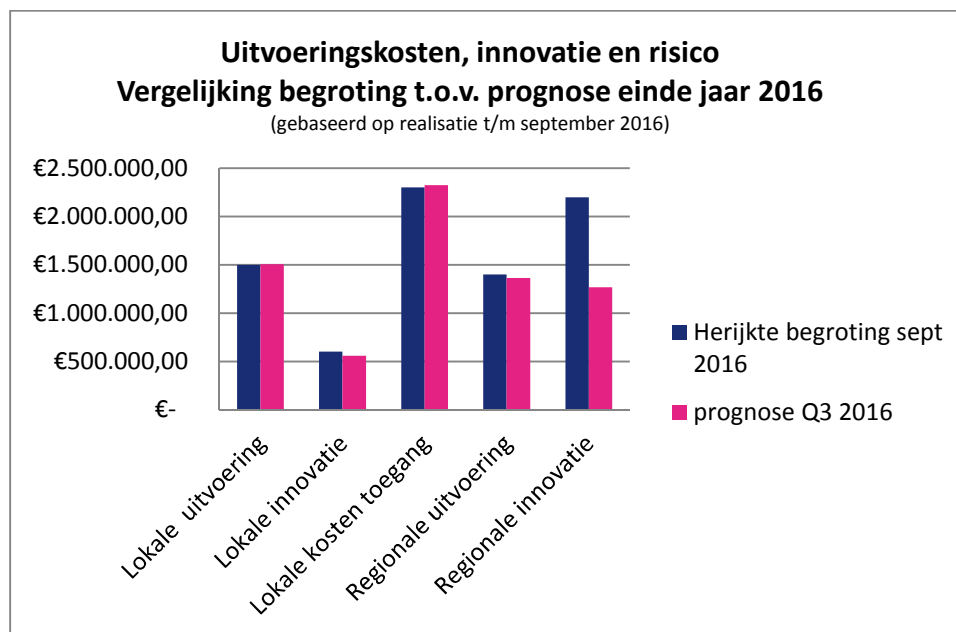
Op basis van de inzichten tot en met september 2016 constateren we dat circa 72% van het totale Jeugdhulp-budget in de regio Hart van Brabant is besteed. Hiermee liggen de huidige bestedingen in lijn met de begroting op regionaal niveau.

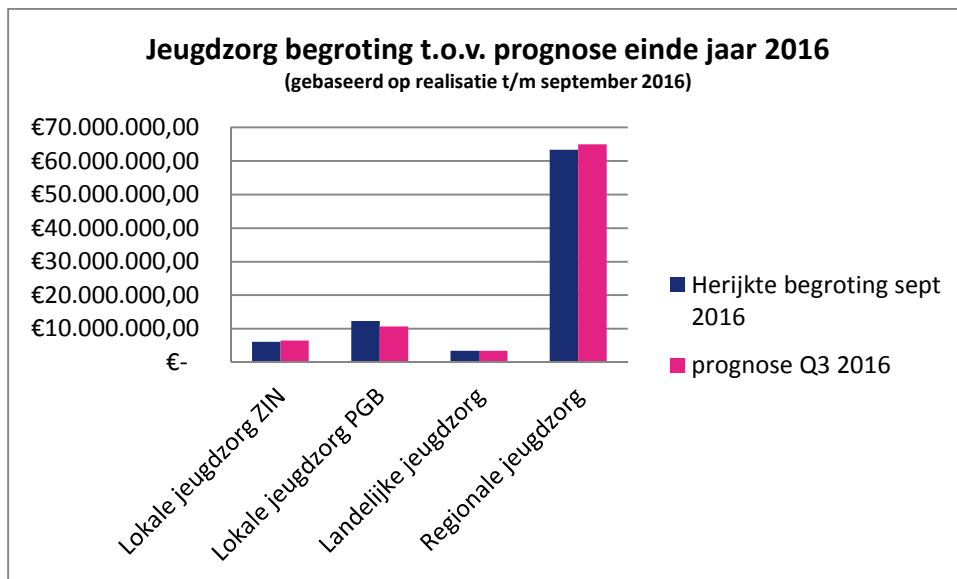
Vanuit de realisatiecijfers tot en met september 2016 is een prognose gemaakt naar het einde van 2016. Dit laat op dit moment een klein overschot zien van ruim € 1 mln. Het huidige gekwantificeerde beeld betreft echter een momentopname. In het eerste kwartaal van 2017 wordt duidelijk hoe 2016 financieel verlopen is.

In de volgende grafiek wordt de prognose naar het eind van 2016 afgezet tegen de vastgestelde begroting met betrekking tot de uitvoeringskosten en de innovatiekosten. Naar verwachting houden we financiële middelen over op het regionaal innovatiebudget. Dat wil niet zeggen dat we niet investeren op innovatie. In voorgaande hoofdstukken staat welke trajecten er op het gebied van innovatie lopen. Een nadere analyse hierop laat zien dat daar niet altijd financiële consequenties aan zijn verbonden. Daarnaast hebben innovaties meestal ook inhoudelijk een langere doorlooptijd nodig dan vooraf voorzien om tot het beoogde resultaat te komen. Dat is dan ook de reden dat we op deze post een voordeel zien ontstaan.

In onderstaande grafiek wordt de prognose van kosten jeugdzorg naar het einde van het jaar 2016 afgezet tegen de vastgestelde begroting. De grootste afwijkingen zijn zichtbaar op de lokale jeugdzorg PGB (voordeel € 1,6 mln.) en op de regionale jeugdzorg (nadeel € 1,6 mln.) De definitieve cijfers stellen we vast met de jaarrekening 2016 met accountantsverklaringen van zorgaanbieders. Omdat we regionale budgettaire kaders hebben afgesproken waarvoor het solidariteitsbeginsel geldt, is het budget jeugdhulp, naar het zich laat aanzien, voor dit jaar toereikend.

Herijkingen begroting 2016 en 2017

De publicatie van de meicirculaire 2016, het beschikbaar hebben van de jaarcijfers 2015 en een inzicht in de eerste maanden zorgproductie 2016 gaven aanleiding tot het herijking van de deelbegrotingen Jeugd 2016 en 2017. De herijkingen deelbegrotingen Jeugd 2016 en 2017 zijn aan u voorgelegd voor zienswijze. Na ontvangst van de zienswijze van de negen Raden worden de deelbegrotingen jeugd definitief.